

sessä (Niemelä). Luvut antavat selkeän kuvan siitä, millaisia teitä äidinkielen pedagogiikka on kullakin lohkolla kulkenut. Lisäksi viittaukset asianomaisiin ÄOL:n vuosikirjoihin johdattavat aikapaikkaisen keskustelun lähteille. Ehkä jännittävin kolmannen osan luvuista on Rikaman ylioppilaskirjoituksia käsittelevä luku. Siinä näytetään, miten ÄOL on ollut vaatimassa avoimuutta ylioppilastutkintolautakunnan toimintaan ja miten kehitys on vienyt haluttuun suuntaan. ÄOL on päässyt vaikuttamaan myös äidinkielen ylioppilaskokeen sisällölliseen kehittelyyn. Rikaman kirjallisuudenopetusta käsittelevä luku kertoo myös konkreettisesti, miten ÄOL on pyrkinyt kehittämään jäsentensä kirjallisuudenopetusta ja miten keskustelua kouluihin valittavista teoksista ja lähestymistavoista on käyty.

Siitäpä nyt tie menevi -teoksen neljännessä osassa käsitellään ÄOL:a ja opettajien koulutusta. Lonka käsittelee ÄOL:n täydennyskoulutusta, muun muassa Lappeenrannan kesäisiä äidinkielen päiviä ja niiden merkitystä opetuksen uudistumiselle. Liiton julkaisutoimintaa, vuosikirjoja, Virketä, ylioppilasainekokoelmia ja muita julkaisuja esittelee Rikama. Hän tarkastelee myös opettajien peruskoulutusta ja muun muassa sitä, millaista hankausta ainelaitosten antaman opetuksen, kouluelämän tarpeiden ja kasvatustieteellisten opintojen välillä on

ollut. 1990-luvun lopussa näyttää siltä, että suomen kielen yliopisto-opetus kohtaa ÄOL:n ja koulumaailman odotukset suuntauessaan kielenkäytön alueelle, pragmaatiikkaan, semantiikkaan ja tekstianalyysiin. Uutena huolena on sen sijaan se, etteivät tulevat opettajat opiskele kirjallisuutta riittävästi. Tässä kohden tilanne on keikahtanut pääläelleen, sillä 50-luvulla oltiin huolissaan suomen kielen pääaineopiskelijoiden vähyydestä.

Esitys päättyy viiteen visioon äidinkielen opetuksen tulevaisuudesta. Nähtävänä on vuosi 2017, Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhla. Näkijät ovat Riitta Uosukainen, Vilho Hirvi, Pirjo Sinko, Leena Kirstinä ja Jouko Niemelä. Kuvitelmissa kuvastuvat sekä pelot että toiveet. Omaan tajuntaani iski ehkä lujimmin Pirjo Singon näkemys. Hän tuo uhkakuvana esiin sen, miten suomalaisissa kouluissa yhä useammin opetuskielenä on jokin muu kuin suomi. Vaikka suomella toistaiseksi menee vielä ihan hyvin, pitäisi ryhtyä myös ennaltaehkäisevään kiелensuojeluun, ettei suomen kävisi kuin iirin. Jatkuvasti vähentyneiden opetusresurssien historia viittaa huolestuttavaan suuntaan. ■

SARA ROUTARINNE

Suomen kielen laitos, PL 25 (Franzeninkatu 13), 00014 Helsingin yliopisto

Sähköposti: sara.routarinne@helsinki.fi

KOODINVAIHTO AMERIKANSUOMESSA

Helena Halmar *Government and codeswitching. Explaining American Finnish. Studies in Bilingualism 12.* John Benjamins, Amsterdam 1997. XVI + 276 s. ISBN 90-272-4118-X.

Helena Halmarin amerikkansuomen koodinvaihtoa käsittelevä kirja on nostanut amerikkansuomen nykyistä laajem-

man piirin kiinnostuksen kohteeksi. Kirja on näet ilmestynyt tunnetussa kaksikielisuuden julkaisusarjassa. Teoreettisesti kir-

ja perustuu universaalikieliopin hallinta- ja sitomisteoriaan (Government and Binding, GB), sillä GB-teoriaa koodinvaihdon syntaksiin soveltaneiden Di Sciullon, Muyskenin ja Singhin (1986) ajatukset ovat myös Halmarin kirjan teoreettisena lähtökohtana. En tässä puutu GB-teorian perusoletusten arvosteluun, esittelen vain Halmarin suomen kieleen soveltaman version.

Kirjan ensimmäinen luku on johdantoa aiheeseen, toisessa käsitellään metodologisia ongelmia. Kolmas osa antaa tietoa aineiston keräämisestä, informanteista sekä aineiston rajaamisesta. Tässä luvussa mainitaan myös suomi–englanti-koodinvaihtoa koskevia aikaisempia kirjoituksia. Niiden esittely on tosin hyvin niukkaa — vain vajaa sivu (s. 35–36). Ne olisivat tässä ansainneet pitemmän käsittelyn, vaikka niihin myöhemmin viitataan eri yhteyksissä. Neljäs luku on aiemmassa kirjallisuudessa esitettyjen koodinvaihtoa koskevien rajoitusten arvostelua. Viides ja kuudes luku ovat kirjan kannalta keskeisiä; viidennessä esitellään GB-teorian soveltamista koodinvaihtoon Di Sciullon ynnä muiden artikkelin (1986) perusteella sekä teorian soveltamista suomi–englanti-koodinvaihtoon. Kuudennessa luvussa Halmari selvittelee aineistonsa sitä osaa, joka ei täydellisesti vastaa GB-teorian vaatimuksia. Seitsemännessä luvussa hän käsittelee perusteellisesti koodinvaihdon ja lainaamisen eroa esitetyn teorian ja aineistonsa valossa. Kahdeksannessa luvussa palataan aikaisemman kirjallisuuden koodinvaihtoa koskeviin rajoituksiin ja arvostellaan niitä GB-teorian kannalta. Yhdeksäs luku on kirjassa esitettyjen ajatusten yhteenvetoa. Liitteessä Halmari esittelee informanttejansa hieman yksityiskohtaisemmin, mutta useimmiten pseudonimellä. Kirjaa täydentävät kirjallisuusluettelon ja lukuisten selkeiden taulukkojen lisäksi henkilö- ja asiahakemisto, jotka ovat molemmat hyvin tarpeel-

lisia kirjan käyttäjille. En esittele kirjan kaikkia lukuja seikkaperäisesti, vaan keskityn sen tärkeimpiin ajatuksiin, erityisesti lukuihin viisi ja kuusi.

Halmarin koodinvaihtokäsitteeseen (*codeswitching*) kuuluvat kaikki sellaiset kielelliset tuotokset, joissa yhden keskustelun aikana käytetään useampaa kuin yhtä kieltä. Hän rajaa kuitenkin tutkimusaiheensa pelkästään lauseensisäisiin ja etupäässä yksisanaisiin koodinvaihtoihin. Yksisanaiset vierasperäiset elementit on kirjallisuudessa monesti tulkittu lainaksi — Halmari joutuu siis tekemään selvän eron koodinvaihdon ja lainaamisen (*borrowing*) välille. Kirjan rakenteesta johtuen aihetta käsitellään kolmessa luvussa (s. 16–19, 47–53 ja 165–192). Jako tehdään fonologisin perustein: fonologisesti mukautuneet vierasperäiset ilmaisut ovat lainoja, muut koodinvaihtoa (ks. esim. s. 179). Ratkaisu tuntuu ainakin suomen ja englannin suhteessa toimivan hyvin. Tästä periaatteesta sallitaan kyllä muutamassa tapauksessa poikkeus, kun sanat säilyttävät alkuperäisen fonologisen asunsa (*bed and breakfast, halloween, freeway*), mutta ne luetaan kuitenkin lainoiksi joko niiden frekvenssin takia tai siitä syystä, että näille käsitteille ei löydy suomesta hyvää vastinetta. Halmarin oman työn kannalta käsite »sporadinen laina» (*nonce-borrowing*) todetaan tarpeettomaksi. Lainojen lisäksi aineistosta jäävät pois myös diskurssin merkitsijät, yhdyslauseet, joissa koodinvaihto tapahtuu rinnastettavien lauseiden rajalla, sekä metalingvistiset viittaukset, sitaatit ja erisnimet. Erisnimien poisjättäminen on ymmärrettävää niiden erikoisaseman takia, vaikka toisaalta niiden — erityisesti paikannimien — käyttö olisi monessa tapauksessa hyvinkin selventävää suomi–englanti-koodinvaihdossa. Tekijä itsekin turvautuu sivulla 64 paikannimen sisältävään esimerkkiin. Vaikka metalingvistisessä keskustelussa koodinvaihtoa käy-

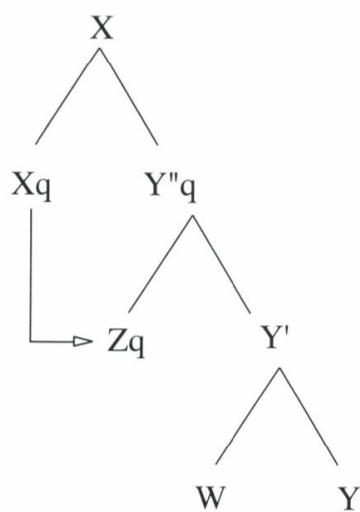
tään tietoisesti, se voi silti sisältää arvokkaita esimerkkejä koodinvaihdon luonteesta.

Aineiston rajaamisen jälkeen on jäänyt käsiteltäväksi 809 lauseensisäistä koodinvaihtoesimerkkiä. Näistä valtaosa on odotetusti vaihtoja suomesta englantiin (770 kpl) ja vain pieni määrä (39 kpl) toisin päin (s. 53). Kun vaihto tapahtuu suomesta englantiin, tapauksista suurin osa on substantiiveja tai substantiivilausekkeita (550 kpl, lähes 68 %), seuraavina adjektiivit (84 kpl), verbit (49 kpl) sekä adverbit ja adverbiaalilausekkeet (42 kpl). Loput ovat joko alisteisten lauseiden vaihtoa tai suomenkielisen ilmaisun toistoa englanniksi (ks. taulua 3.8 sivulla 54). Näihin 809 tapaukseen sovelletaan Di Sciullon ynnä muiden (1986) koodinvaihtoon tarjoamaa hallintarajoitusteoriaa (Government Constraint), jonka mukaan hallintarajoitus on ohjaavana tekijänä koodinvaihdossa. Se määrää, milloin koodinvaihto voi tapahtua, milloin ei. Vaihto voi tapahtua vain, jos siihen osallistuvat elementit eivät ole hallintasuhteessa (*government relation*) toisiinsa. Koska koodinvaihdossa on kyse useammasta kuin yhdes-

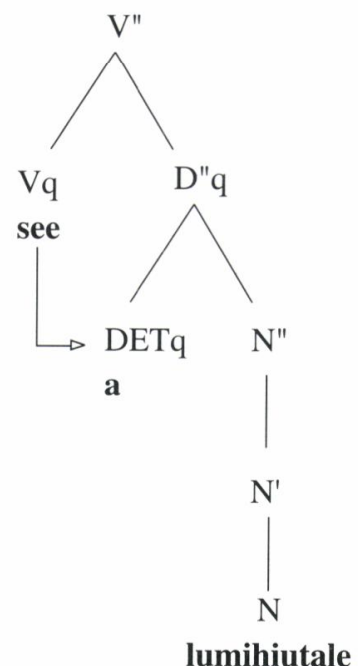
tä kielestä, Di Sciullo ym. käyttävät myös kieli-indeksin käsitettä (L_q -carrier). Hallintasuhteessa olevista elementeistä hallitsija (*governor*) ja hallinnanalaisessa asemassa olevan (*governed position*) maksimaalisen projektion korkein leksikaalinen elementti eivät voi olla erikielisiä, vaan niillä täytyy olla sama kieli-indeksi. Artikkelit, kvanttorit ja tarkenteet (*determiners, DET*) voivat toimia L_q -elementteinä. Kopula ei aseta hallintarajoitusta. Asiaa selventävät seuraavat kaksi puukuviota, jotka ovat Halmarin kirjan esimerkkejä 3 ja 3' sivulta 105. Ensimmäisestä kuvioista selviää, että elementeillä X (hallitsija) ja Z (korkein leksikaalinen elementti) täytyy olla sama kieli-indeksi (L_q). Sen sijaan W ja Y voivat olla erikielisiä. Toisessa kuviossa on konkreettinen esimerkki hallintarajoituksesta: siinä objektilausekkeen englanninkielinen artikkeli toimii kieli-indeksinä, ja sen täytyy olla samaa kieltä kuin sitä hallitseva verbi. Sen sijaan objektilausekkeen substantiivi voi olla — ja onkin — erikielinen.

Malli ei sellaisenaan sovellu täysin agglutinoivaan suomen kieleen. Halmari

Kuvio 1
'nähdä lumihiutale'

Kuvio 2

joutuukin tekemään teoriaan kaksi pieneksi nimittämäänsä muutosta. Muutokset eivät kuitenkaan ole pieniä vaan hyvinkin olennaisia teorian suomeen soveltamisen kannalta. Suomi–englanti-koodinvaihdossa hallintarajoitusten joukkoon otetaan myös taivutusmorfologia sekä subjektin ja predikaattiverbin kongruenssi. Näin täydennettynä teoria soveltuu hyvin suomen kielen perusrakenteeseen. Voidaan kuitenkin kysyä, missä on GB-teorian universaalisuus, jos eri kielissä joudutaan ottamaan käyttöön uusia rajoituksia.

Halmarin aineistossa koodinvaihtoa esiintyy eniten substantiivien tai substantiivilausekkeiden kohdalla, ja näitä hän käsittelee kaikista yksityiskohtaisimmin. Hänen laskelmiensa mukaan näistä valtaosa (adjektiivit mukaan lukien 71 %) noudattaa GB-teorian suomeen sovelletun mallin asettamia rajoituksia — eli suomen syntaksin vaatimuksia. Seuraavat kaksi esimerkkiä ovat juuri tällaisia. Ensimmäisestä löytyy suomen sijapäätteen lisäksi myös DET-elementti (*sinne*), toisessa sellaista ei ole:

Sit se jätti sen sinne *libraryin*. (*library* 'kirjasto', esimerkki 17a sivulla 59)

Jos tulee *citizen+i+ks* niin saa äänestää. (*citizen* 'kansalainen', esimerkki 18f sivulla 60)

Jos DET-elementti sisältää tarvittavan kielindeksin (esim. sijapäätteen), lausetta pidetään GB-teorian mukaan suomalaisen syntaksin vaatimukset täyttävänä lauseena, vaikka sitä seuraava sana jäisikin perusmuotoon, niin kuin esimerkissä 2b sivulla 148:

...mikä hoiti sitä *olive farm*. (*olive farm* 'oliiviviljelys, oliivifarmi')

DET-elementtien esiintymistä erityisesti suomi–englanti-koodinvaihdon yhteydessä on jo aikaisemminkin pohdittu. Poplack ym. (1989) totesivat, että »liputus» (*flagg-*

ing) eli muun muassa DET-tyyppisten elementtien runsas käyttö on tyypillistä suomalaiselle koodinvaihdolle. Toisaalta tarkenteita käytetään paljon myös suomen puhekielessä, jossa ne toimivat muun muassa ilmauksen pehmentiminä tai likimääräistäjinä (Vilkuna 1992: 132–135). Niiden käytöllä puhuja osoittanee varautuvansa siihen, että tarkenteen jälkeinen asia voi olla kuulijalle vieras. Myös paikannimien, henkilönnimien ja ammattinimien yhteydessä esiintyy suomen puhekielessä ja murteissa runsaasti tarkenteita (Rapola 1954).

Äsken mainittuun, suomen syntaktiset vaatimukset täyttävään prosenttilukuun (71 %) Halmari ottaa mukaan myös nominatiivitapaukset ja GB-teoriaan nojaten väittää, että suomi–englanti-koodinvaihdon »näkyvät sijat» (nominatiivi) ovat varmasti suomen nominatiivissa eivätkä englanninmukaisessa muodossa (ks. sivuja 119 ja 214). Tällainen on muun muassa esimerkki 57a sivulla 135:

Mun täytyy ottaa *asperin*. (*asperin* 'aspiriini')

Itse pidän vaikeasti hyväksyttävänä sitä, että prosenttilaskentaan otetaan mukaan »näkyvät sijojen» tapauksia. On tarkalleen yhtä vaikeata todistaa esimerkiksi tunnusmerkittömän nominatiivin olevan suomalainen sijamuoto kuin väittää päinvastaista. Tämän tyyppiset nominatiivitapaukset muodostavat lähes puolet (46 %) substantiiveista ja adjektiiveista. Näihin soveltuisi mielestäni paremmin Woolfordin (1983) kahden kielen identtisiä rakenteita koskeva malli: jos tietty syntaktinen muoto esiintyy molemmissa kielissä samanlaisena (tässä tapauksessa tunnusmerkittömänä), silloin koodinvaihto tapahtuu luonnollisesti eikä puhujan tarvitse valita kahdesta mallista, koska ne ovat identtiset molemmissa kielissä.

▷

Substantiiveista löytyy esimerkkejä myös Myers-Scottonin (mm. 1993) esittämästä kaksoismorfologiasta (*double morphology*). Sen mukaan koodinvaihdossa käytetty ilmaisu tuo mukanaan alkuperäiskielen morfologisia merkkejä (monesti monikon tunnuksen), mutta se varustetaan myös matriisikielen (tässä suomen) vaati- milla morfologisilla merkeillä. Halmarin esimerkki 21 sivulla 64 on seuraava:

Entäs jos mentäis sinne *mountains+ei+lle?* (*mountain* 'vuori' + PL)

Tämäntyyppisen monikon käytön yhteydessä tekijä olisi voinut viitata esimerkiksi suomen kielen englantilaisiin lainasanoihin, joista osaa käytetään aivan samalla tavalla kuin yllä esitetystä esimerkistä: lainasanana perusvartaloksi otetaan englannin sanan monikollinen muoto. Osa näistä on sellaisia, jotka ovat pluratiiveja jo englannissakin (*sortsit* < *shorts*, *buutsit* < *boots*). Osa taas on sellaisia, jotka voivat alkuperäiskielessä yhtä hyvin olla monikollisia tai yksiköllisiä. Vrt. seuraaviin Nykysuomen sanakirjan Slangisanat-osasta poimituihin esimerkkeihin: *gööltsi*, *kiltsi* 'tyttö' < *girls*, *riidsit* 'jazzorkesterin (kieli)puhaltimet' < *reeds*, *trapelssi* 'ongelma' < *troubles* jne.

Kopula — kuten jo mainittiinkin — ei GB-teorian mukaan aseta hallintarajoitusta. Näin seuraavantyyppiset amerikansuomen lauseet, joista suomalainen sijapäätte puuttuu, tyydyttävät mainiosti GB:n vaatimuksia:

Ookko te *citizens*. (*citizens* 'kansalainen+PL', esimerkki 3b sivulla 149)

Koska substantiivi- ja adjektiivikoodinvaihdosta noin 31 prosenttia on sellaisia tapauksia, jotka näyttävät rikkovan GB-teorian sääntöjä, niille täytyy esittää selitys. Halmarin suuri ansio on siinä, ettei hän välttämättä halua selittää kaikkia koodinvaihdon ilmiöitä syntaktisin keinoin, vaan

ottaa huomioon muitakin koodinvaihtoon vaikuttavia tekijöitä, joita ovat psykolingvistiikka, diskurssitekijät, puhujaryhmän sisäiset normit, suomen kielen heikentyminen jne. Moniin GB-teorian näkökulmasta näennäisesti ongelmallisiin tapauksiin liittyy tauko tai sanojen ja sanan osien toisto yms., jotka ovat puhujan epävarmuuden merkkejä. Halmarin mukaan nämä epävarmuuden signaalit rikkovat hallintasuhteen, eivätkä ne näin ole hyviä vastaesimerkkejä GB:lle. Tällainen on muun muassa esimerkki 1a sivulla 146 (numerot tarkoittavat puhetaukoa):

Ja voi ostaa [0.11] th- [0.20] e:r [0.21] e:r *thermometer*. (*thermometer* 'lämpömittari')

Lisäksi aineistosta, erityisesti objektilausekkeista, löytyy tapauksia, joista tarpeellinen suomalainen sijapäätte puuttuu, kuten esimerkistä 7a sivulla 151:

Ne tarvii *extra help*+ Ø. (*extra help* 'ylimääräinen apu')

Aikaisemmassa kirjallisuudessa on havaittu, että amerikansuomessa samantyyppistä objektimerkinnän puuttumista voi olla aivan tavallisissakin suomalaisissa sanoissa — ja tähän Halmarin myös viittaa. Loogiseksi selitykseksi tarjoutuisi englannin kielen vaikutus. Nämä koodinvaihdon tapaukset siirretään kuitenkin variaation puolelle.

Koska paikannimet on jätetty aineistosta pois, on käsiteltävien adverbiaalien tai adverbiaali- ja adpositiolausekkeiden määrä pieni (43 kpl). Näistä 81 % tyydyttää suomalaisen syntaksin vaatimuksia. Koodinvaihtoa esiintyy yleensä silloin, kun lausekkeet eivät ole hallintasuhteessa verbin kanssa — toisin sanoen kun ne ovat valinnaisia. Näin ne eivät edes tarvitse L_q -indeksiä ollakseen sopivia suomalaisen lauseeseen. Tämäntyyppisiä lauseita edustaa esi-

merkki 65a sivulla 142:

Ne meni naimisiin *nineteen o nine*.
(*nineteen o nine* '1909')

Halmarin mukaan lauseeseen kävisi adverbiaaliksi myös englannin systeemiä vastaava *in August* 'elokuussa' (vrt. esimerkkiin 18 s. 159), koska adverbiaali ei ole hallinnanalaisessa asemassa. Halmarin aineistossa tämäntyyppisiä adverbiaaleja edeltää kuitenkin jonkinlainen epävarmuuden signaali. Tällaisia muun kuin matriisikielen morfologisia aineksia sisältäviä ilmaisuja Myers-Scotton (mm. 1993) nimittää upotetun kielen saarekkeiksi (*embedded language islands*).

Verbit muodostavat vain pienen osan koodinvaihdosta (49 kpl, 6 % koko aineistosta). Koska ymmärtääkseni GB-teoriassa ja ainakin suomen kielessä verbillä on hyvin suuri rooli lauseessa, olisi verbien tarkastelu mielestäni ansainnut tilaa muutamaa sivua enemmän (s. 56–57, 62–63, 141, 157–159), varsinkin kun vain vähän yli puolella (55 %) verbeistä on suomen verbitaivutusta vastaava taivutus. Sellainen on esimerkki 19b sivulla 63:

... ei saa *measure+ata*.
(*measure* 'mitata')

Sellaisista verbeistä, jotka eivät täytä hallintarajoituksen vaatimuksia, kirjassa on vain muutamia näytteeksi. Osa näistä selitetään syntaksin ulkopuolisilla ilmiöillä, muun muassa psykolingvistiikalla, osa jää vaille selitystä.

Olen esitellyt yksityiskohtaisemmin kirjan viidettä ja kuudetta lukua. Koska tulosten luotettavuuden kannalta hyvin olennaista on käsittelytävän lisäksi aineiston valinta, haluaisin vielä esittää tähän liittyviä ajatuksiani. Halmarin on kerännyt aineistonsa amerikansuomalaisten kanssa tekemistään haastatteluista. Haastattelut on suoritettu tekijän tuttavien tai sukulaisten

kanssa spontaanitilanteissa (mm. aamiaispöydässä, autossa matkalla, puhelimessa jne.), joissa koodinvaihdot ovat luonnollisempia kuin vieraiden ihmisten henkilökohtaisissa haastatteluissa. Haastatteluihin osallistui yhteensä 21 informanttia. Halmarin tavoitteena oli kerätä materiaali kielellisesti tasapainoisilta kaksikielisiltä. Ongelman muodostavat tässä kuitenkin informantit S1 ja S2 sekä S16. Heistä S1 ja S2 osoittautuvat tekijän omiksi 8- ja 9-vuotiaiksi tyttäreiksi, jotka haastattelun tekemisen aikoihin olivat viettäneet vasta kaksi vuotta Yhdysvalloissa. Heidän osuutensa kirjassa käytetystä aineistosta on yhteensä 20 prosenttia. S16:n kaksikielisyys todetaan vähemmän tasapainoiseksi, mutta hänen osuutensa on kuitenkin 23 %. Näiden kolmen tuotokset muodostavat siis yhteensä 43 prosenttia 809:stä lauseensaisesta koodinvaihdosta. S16:n kohdalla tekijä itsekin huomaa kritiikin mahdollisuuden, mutta puolustautuu sillä, että tämän informantin aineistossa esiintyy juuri sellaisia ilmiöitä, jotka syntaksin ohella myös ohjaavat koodinvaihtoa.

Yllä esitetyt kriittiset ajatukset eivät vähennä kirjan ansioita. Lajissaan ensimmäisenä teoksena se pyrkii antamaan kokonaiskuvan amerikansuomen koodinvaihdosta. Siitä tulee varmasti tärkeä käsikirja sekä amerikansuomen että koodinvaihdon tutkijoille. Kirjan suuri ansio, johon jo aiemmin olen viitannutkin, on myös se, että GB-teorian mukaisten hallintarajoitusten todetaan toimivan voimakkaana tendenssinä, mutta ei suinkaan absoluuttisena sääntönä koodinvaihdon säätelyssä. Näin jää sijaa myös muille koodinvaihtoon vaikuttaville tekijöille. ■

MAGDOLNA KOVÁCS

Suomen kielen laitos, Åbo Akademi,

Vänrikinkatu 3, 20500 Turku

Sähköposti: *mkovacs@abo.fi*

▷

LÄHTEET

- DI SCIULLO, ANNE-MARIE – MUYSKEN, PIETER – SINGH, RAJENDRA 1986: Government and code-mixing. – *Journal of Linguistics* 22 s. 1–24.
- MYERS-SCOTTON, CAROL 1993: Duelling languages. Grammatical structure in code-switching. Clarendon Press, Oxford.
- POPLACK, SHANA – WHEELER, SUSAN – WESTWOOD, ANNELI 1989: Distinguishing language contact phenomena: evidence from Finnish-English bilingualism. – Kenneth Hyltestam & Loraine K. Obler (toim.), *Bilingualism across the lifespan. Aspects of acquisition, maturity, and loss* s. 132–154. Cambridge University Press, Cambridge.
- RAPOLA, MARTTI 1954: Erään tyylipiirteen taustaa. – *Virittäjä* 58 s. 1–17.
- VILKUNA, MARIA 1992: Referenssi ja määräisyys suomenkielisten tekstien tulokinnassa. SKS, Helsinki.
- WOOLFORD, ELLEN 1983: Bilingual code-switching and syntactic theory. – *Linguistic Inquiry* 14 s. 520–536.

KOTIKIELEN SEURAN SEURAAVAT KOKOUKSET

Torstaina 4. helmikuuta 1999

Klo 19.15 esitelmöi fil. tri Hannele Forsberg aiheesta »Mikä lienee potentiaali». Kokous pidetään Tieteiden talon salissa 505 (Kirkkokatu 6, Helsinki).

Sunnuntaina 14. maaliskuuta 1999

Klo 15.15 on Kotikielen Seuran vuosikokous Tieteiden talon salissa 505 (Kirkkokatu 6, Helsinki). Kokouksessa esitelmöi Kotikielen Seuran esimies professori Pirkko Nuolijärvi aiheesta »Suomen äidinkielet».

Lisäksi vuosikokousasiat.

MUITA TAPAHTUMIA

Tieteiden päivillä torstaina 14.1. klo 20.30–21.00 professori Pirkko Nuolijärvi puhuu aiheesta »Suomen kielitilanne 2000-luvulla». Tieteiden talon juhlasali.

Tieteellisten seurain valtuuskunnan satavuotisnäyttely »Hyvässä seurassa» 27.1.–5.3.1999 klo 9–18 Tieteiden talon 5. kerroksessa.

Mukana myös Kotikielen Seura.

TERVETULOA!